

Provincie Flevoland

Postbus 55

8200 AB Lelystad

Ons kenmerk : 18.014 / 8301

Uw kenmerk : -

Onderwerp : Zienswijze ontwerp Structuurvisie Zon

Bijlage : Ruimtelijke kaart

Lelystad, 30 mei 2018

Geachte mevrouw, mijnheer,

Hartelijk dank voor de mogelijkheid om te reageren op de ontwerp Structuurvisie Zon. Hieronder vindt u onze zienswijze, mede namens Natuurmonumenten. Tevens is bij deze zienswijze een bijlage toegevoegd waarin de ruimtelijke inpasbaarheid van locaties, die ons inziens geschikt zijn voor de plaatsing van (grootschalige) installaties voor de opwekking van zonne-energie, vertaald zijn naar een kaart van Flevoland.

Opgave zonne-energie

De ontwerp structuurvisie Zon lijkt zich helemaal toe te spitsen op de opgave van het ruimtelijk inpasbaar maken van 1.000 hectare zonnepanelen in het landelijk gebied.

Volgens de ontwerp-structuurvisie is deze 1.000 hectare gebaseerd op de opgave van 41,5 PJ aan hernieuwbare energie in het algemeen en 3,5 PJ aan grondgebonden zonne-energie in het landelijk gebied in het bijzonder. En dat deze opgave voort komt uit de 'Verkenning energietransitie Flevoland' die in 2015 door ECN, Posad en Ecofys is uitgevoerd. Nergens in het rapport van ECN (Verkenning energetisch potentieel Flevoland 2050) of het rapport van POSAD (eindrapport Ruimte voor Energie in Flevoland) wordt echter een opgave van 41,5 PJ genoemd.

- *Graag zouden wij een onderbouwing willen zien van deze 41,5 PJ, en van de 3,5 PJ grondgebonden zonne-energie in landelijk gebied in het bijzonder.*

Zoals de ontwerp structuurvisie zelf al aangeeft, ligt de grootste opgave voor de opwekking van zonne-energie niet in grondgebonden zon, maar in zon op daken en in stedelijk gebied. Ons inziens wint de Structuurvisie Zon aan waarde wanneer er maatregelen en instrumenten worden gepresenteerd om de volledige opgave van zonne-energie te stimuleren en zich niet slechts te beperken tot grondgebonden zon in het landelijk gebied. Bovendien is het moeilijk uitleggen aan het grote publiek waarom er op korte termijn wordt ingezet op grondgebonden zon in het landelijk gebied, terwijl er heel veel grote daken en kansrijke locaties in stedelijk gebied onbenut blijven.

- *Wij zien graag een beschrijving in de ontwerp Structuurvisie Zon van maatregelen om de grotere opgave van zon op daken, en in stedelijk gebied te stimuleren.*

Participatie en draagvlak versnelt de energietransitie

Zoals wij in de provincies om ons heen zien gebeuren, kan de energietransitie niet slagen zonder voldoende draagvlak van de maatschappij. Wij pleiten voor sturing op kwalitatief goede zonneparken met participatiemogelijkheden voor bewoners en bedrijven. Wij zijn van mening dat de Structuurvisie Zon bij uitstek hiertoe stimulansen kan geven gericht op participatie van bewoners en bedrijven in de omgeving van (toekomstige) zonneparken. Op dit moment bevat de Structuurvisie Zon ons inziens onvoldoende mogelijkheden om participatie te verplichten aan ontwikkelaars van zonne-energie. Wij denken dat dit zal leiden tot een wildgroei van suboptimaal landschappelijk ingepaste zonneparken waar bewoners en bedrijven niet aan mee kunnen doen. Wij pleiten voor sturing op kwalitatief goede zonneparken met participatiemogelijkheden voor bewoners en bedrijven.

- *Wij verzoeken u maatregelen op te nemen in de Structuurvisie om participatie van bewoners en bedrijven verplicht te stellen, vergelijkbaar met het huidige windmolenbeleid van de Provincie.*

Ruimtelijke kaders en 'zonneladder'

De ene locatie leent zich beter voor grootschalige zonne-energie dan een andere. Wij missen ruimtelijke kaders in de ontwerp-structuurvisie. Hieronder vindt u een eerste aanzet hiertoe in de vorm van een 'zonneladder'. Hierin geven wij een prioritering aan van locaties die ons inziens geschikt zijn voor de plaatsing van (grootschalige) installaties voor de opwekking van zonne-energie. Wij denken dat deze 'zonneladder' kan helpen bij het mede bepalen van de inzet van overheden en aan ontwikkelaars.

'Zonneladder'

Categorie	Locaties	hoe / aandachtspunten
Zon op dak (bedrijven en instellingen)	daken van: kassen	Benut de mogelijkheden van de Wet Milieubeheer
	distributiecentra	Stel een 'lege daken heffing' in
	scholen	Stel eisen aan de sterkte van nieuwe dakconstructies
	sporthallen	Dakeigenaren ontzorgen via leaseconstructie of postcoderoos
	gemeentelijke gebouwen	Ondersteunende helpdesk voor het opzetten van een postcoderoos
	loodsen	Een gezamenlijk administratiekantoor voor alle energiecoöperaties
	instellingen	Eén groot duurzaam nutsbedrijf voor alle Flevolandse
Dubbel ruimtegebruik	Geluidswallen	Goed ontworpen en ingepast in het landschap
	Stortplaatsen	
	Zonnebehang voor windturbines	
	Langs infra: wegen, dijken, vliegvelden	
	Combineren met waterberging	
	Parkeerdaken	
	combinatie met Freiland kippen	
Dubbel ruimtegebruik	drijvende zonnevelden	Nabij stads- en dorpsrand
	in kleinschalig open landschap	Via een open plan proces
	begrazing onder zonnepanelen	In coöperatief verband met meerdere eigenaren
	in open landschap	Met een omgevingsfonds of gebiedsgebonden bijdrage
	op zichtlocaties	Maatschappelijk opgaven meekoppelen
	voedselproductie en zon op 4 meter hoogte	Burgerparticipatie als eis
Tijdelijk bestemmen op landbouwgrond	'Wachtlanden': toekomstige bouw- of natuurbestemming	Voedselproductie icm zon op 4 meter hoogte?
	Tussen windmolens (zelfde netaansluiting)	Alleen door te combineren met windenergie aansluitingen is er voldoende capaciteit beschikbaar bij de onderstations
	inefficiënte landbouwgronden (nat, moeilijk bereikbaar, slechte bodemstructuur)	Begrazing en icm zon op 4 meter hoogte?
		Ecologische beheer van zonneweides
Andere bestemmingen	niet in Natuur Netwerk Nederland	
	niet in gebieden met hoge cultuurhistorische waarde	
	Niet in gebieden met hoge landschappelijke waarde	
	niet op landbouwgrond zonder tijdelijke vergunning	

Legenda zonneladder	kleur
altijd goed!	
ja, mits	
nee, tenzij	
ongeschikt, niet doen	

- ➔ *Wij zijn van mening dat ruimtelijke kaders niet mogen ontbreken in de ontwerp Structuurvisie Zon en verzoeken daarom de 'zonneladder' te integreren in de ontwerp Structuurvisie Zon.*
- ➔ *Wij verzoeken u ook gebieden expliciet uit te sluiten voor de grootschalige opwekking van zonne-energie, te weten het Natuur Netwerk Nederland (de voormalige EHS) en gebieden met hoge landschappelijk en/of cultuurhistorische waarden.*

De opgave van grondgebonden zonne-energie in het landelijk gebied wordt met de Structuurvisie Zon beperkt tot een oppervlakte van 1.000 hectare. Flevoland kent geen gebrek aan belangstelling van partijen die in het landelijk gebied zonneparken willen ontwikkelen. Dat geeft de Provincie Flevoland de mogelijkheid om te sturen om kwaliteit in plaats van kwantiteit. Wij zijn van mening dat de Structuurvisie Zon hiervoor nu nog onvoldoende mogelijkheden biedt.

- ➔ *Wij verzoeken u meer mogelijkheden en instrumenten op te nemen in de Structuurvisie Zon zodat de in de Structuurvisie Zon voorgestelde bouwstenen niet meer vrijblijvend zijn voor toekomstige ontwikkelaars van zonneparken en hierdoor de kwaliteit van de ruimtelijk de inpassing in het landelijk gebied toeneemt.*

Netwerkcapaciteit bepaalt ruimtelijke inpasbaarheid

Recentelijk heeft Liander inzicht gegeven in de beschikbare capaciteit van het elektriciteitsnetwerk in Flevoland (tijdens een bijeenkomst in het Provinciehuis op 17 mei 2018). Uit een eerste verkenning van Liander blijkt dat de voorgestelde 1.000 hectare zonnepanelen in het landelijk gebied niet geacommodeerd kan worden in het huidige netwerk van Flevoland, met name door beperkte capaciteit in de onderstations. Er blijkt ruimte te zijn voor ongeveer 500 hectare aan zonnepanelen in het landelijk gebied. De eventuele bouw van nieuwe netwerk infrastructuur om de beoogde ambitie te kunnen inpassen in het huidige net, zal minimaal 5 jaar duren vanaf het moment dat de overheid daarvoor opdracht geeft. Op dit moment ligt daartoe nog geen opdracht.

Daarentegen lijkt grootschalige zonne-energie in het stedelijk gebied zonder grote problemen inpasbaar te maken in het huidige netwerk.

- ➔ *Wij verzoeken u daarom om de ontwikkeling van zonne-energie in het stedelijk gebied met voorrang te stimuleren, en als zodanig ook te benoemen in de structuurvisie.*

Een andere oplossing voor de beperkte netwerkcapaciteit lijkt te liggen in het combineren van de opwekking van (grootschalige) opwekking van wind- en zonne-energie op één aansluiting. De verkenning van Liander geeft aan dat dit zonder noemenswaardige extra investeringen kan worden gerealiseerd in het huidige netwerk.

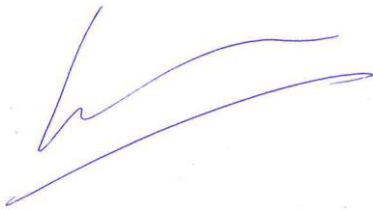
→ *Wij verzoeken u het combineren van het opwekken van wind- en zonne-energie op één aansluiting te stimuleren dan wel te verplichten binnen een goed planologisch kader.*

De Natuur en Milieufederatie Flevoland zet zich samen met haar 54 lidorganisaties in voor een duurzaam Flevoland waar veel duurzame energie wordt opgewekt met draagvlak van bewoners. Wij denken graag met u mee om dat doel te bereiken.

Hoogachtend,

Vera Dam,

Directeur Natuur en Milieufederatie Flevoland

Willem Hellevoort,

Provinciaal Ambassadeur Natuurmonumenten Noord-Holland, Flevoland en Marker Wadden

BIJLAGE 1 – ‘Zonneladder’ toegepast in ruimtelijke kaart

Legenda Zonneladder	kleur
altijd goed!	dark green
ja, mits	light green
nee, tenzij	yellow
ongeschikt, niet doen	red

Zie de ‘zonneladder’ in de zienswijze voor de aandachtspunten per locatie